

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 43 0 P 132382 19 Rev
Sarajevo, 5.11.2020. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Amre Hadžimustafić, kao predsjednice vijeća, Fatime Mrdović i Slavice Čindrak, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužitelja: 1.mldb. L.A., iz Z., ul. . br. ., koju zastupa otac i zakonski zastupnik Z.A., 2. Z.A., iz Z., ul. . br. ., 3. A.A., iz Z., ul. . a br. i 4.mldb. B.A., iz Z., ul. . br. ., koga zastupa otac i zakonski zastupnik Z.A., koje zastupa punomoćnik Ragib Hadžić, advokat iz Zenice, protiv tuženih 1. T. B., iz Z., ul. . br. ., trenutno na izdržavanju kazne zatvora u Kazneno-popravnom zavodu poluotvorenog tipa Orašje, 2.Javna ustanova Centar za socijalni rad Jajce, koju zastupa punomoćnik Delisa Madžo, advokat iz Jajca i 3.W.G.F.F., predstavnik UG „P“ Zenica, ul. . br. ., koga zastupaju punomoćnice Azijada Mujkić i Dajana Mujkić, advokatice iz Zenice, radi naknade štete, v.s. 56.000,00 KM (za I-tužiteljicu) i 6.000,00 KM (za tužitelje II-IV), odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Kantonalnog suda u Zenici, broj 43 0 P 132382 18 Gž od 4.3.2019. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 5.11.2020. godine, donio je slijedeću:

P R E S U D U

Revizija prvotužiteljice mldb. A.L. se djelimično usvaja i nižestepene presude u dosuđujućem dijelu preinačavaju tako što se prvotuženi i drugotužena solidarno obavezuju da prvotužiteljici L., na ime naknade nematerijalne štete solidarno isplate iznos od 22.000,00 KM (umjesto 15.000,00 KM), odnosno na ime duševnih bolova zbog umanjenja životne aktivnosti iznos od 17.000,00 KM (umjesto 10.000,00 KM), sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana podnošenja tužbe 4.3.2016. godine do isplate, kao i da joj nadoknade troškove postupka u iznosu od 2.406,96 KM (umjesto 1.934,77 KM), sve u roku od 30 dana. U preostalom dijelu revizija se odbija.

Revizija tužitelja A.Z., A.A. i mldb. A.B. se odbacuje.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Zenici, broj 43 0 P 132382 16 P od 9.11.2018. godine, prvotuženi B.T. i drugotužena JU Centar za socijalni rad Jajce obavezani su da tužiteljici mldb. A.L., na ime naknade nematerijalne štete solidarno

isplate iznos od 15.000,00 KM, i to: na ime duševnih bolova zbog umanjnja životne aktivnosti iznos od 10.000,00 KM, na ime pretrpljenih fizičkih bolova iznos od 2.000,00 KM i na ime pretrpljenog straha iznos od 3.000,00 KM, sa zakonskim zateznim kamatama počev od 4.3.2016. godine do isplate, te da joj nadoknade troškove postupka u iznosu od 1.934,77 KM, sve u roku od 30 dana. (stav I)

Odbijen je preostali dio zahtjeva tužiteljice mldb. A.L. za naknadu nematerijalne štete u iznosu od 41.000,00 KM, sa zakonskim zateznim kamatama i troškovima postupka preko dosuđenog iznosa, u odnosu na tužene Brtan Tomislava i JU Centar za socijalni rad Jajce, kao neosnovan. (stav II)

Odbijen je u cijelosti tužbeni zahtjev tužiteljice mldb. A.L. u odnosu na tuženog W. G. F. F., kao neosnovan. (stav III)

Odbijeni su u cijelosti tužbeni zahtjevi tužitelja A. Z., A. A. i mldb. A. B. da im tuženi na ime pretrpljenih duševnih bolova solidarno isplate iznos od po 6.000,00 KM, sa zakonskim zateznim kamatama i troškovima postupka, kao neosnovani. (stav IV)

Naloženo je tužiteljima A. Z., A. A. i mldb. A. B. da tuženoj JU Centar za socijalni rad Jajce naknade troškove postupka u iznosu od 3.005,50 KM u roku od 30 dana (stav V), dok je zahtjev za naknadu troškova preko dosuđenog iznosa odbijen kao neosnovan. (stav VI)

Naloženo je tužiteljima mldb. A.L., A.Z., A. A. i mldb. A.B. da tuženom W. G.F.F. nadoknade troškove postupka u iznosu od 3.861,40 KM u roku od 30 dana, (stav VII) dok je zahtjev za naknadu troškova preko dosuđenog iznosa odbijen kao neosnovan. (stav VIII)

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Zenici, broj 43 0 P 132382 18 GŽ od 4.3.2019. godine žalba tužitelja je djelimično uvažena i prvostepena presuda preinačena u dijelu kojim je odlučeno o troškovima postupka (stav 5 i 6 izreke), tako što je u cijelosti odbijen zahtjev tužene JU Centar za socijalni rad Jajce za naknadu troškova postupka. Preostali dio žalbe je odbijen kao neosnovan i prvostepena presuda (stav 1, 2, 3, 4, 7 i 8 izreke) potvrđena

Blagovremeno izjavljenom revizijom svi tužitelji pobijaju drugostepenu presudu u odbijajućem dijelu zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlažu da ovaj sud usvoji reviziju, ukine pobijanu presudu i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje, ili da preinači drugostepenu presudu i tužbene zahtjeve svih tužitelja u cijelosti usvoji.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Nakon što je ispitao pobijanu presudu u granicama razloga navedenih u reviziji i po službenoj dužnosti, u smislu odredbe člana 241. Zakona o parničnom postupku¹ (u daljem tekstu: ZPP), ovaj sud je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Predmet spora je zahtjev tužitelja da im tuženi solidarno naknade nematerijalnu štetu, koju su pretrpjeli u vidu duševnih bolova zbog umanjnja životne aktivnosti, fizičkih bolova i straha (I tužiteljica) i zbog naročito teškog invaliditeta kćerke i sestre

---

¹ Službene novine F BiH br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

(II-IV tužitelji), kao posljedica teških tjelesnih povreda koje su I tužiteljici nanesene od strane I tuženog dana 12.2.2014. godine.

Iz činjeničnog stanja koje su utvrdili nižestepeni sudovi proizlazi: da je prvotuženi B.T. pravosnažnom presudom Općinskog suda u Zenici, broj 43 0 Km 103958 14 Km od 23.4.2014. godine (preinačena presudom Kantonalnog suda u Zenici broj 43 0 Km 103958 14 Kmž od 30.5.2014. godine) oglašen krivim za krivično djelo spolni odnos sa djetetom iz člana 207. stav 5. u vezi sa stavom 1. i 2. KZ FBiH, i osuđen na kaznu maloljetničkog zatvora u trajanju od devet godina; da je prvotužiteljica uslijed izvršenja tog krivičnog djela, u dobi od 10 godina pretrpjela teške tjelesne povrede; da je prema zajedničkom zaključku vještaka medicinske struke (specijalisti ginekologije i akušerstva, kliničkom psihologu, i neuropsihijatru) zbog pojave trajnih duševnih smetnji kod prvotužiteljice došlo do umanjenja opće životne aktivnosti od 20%, da je prvotužiteljica trpjela fizički bol jakog intenziteta u trajanju od 7 dana, bol srednjeg intenziteta u trajanju od 7 dana, a nakon toga i bol lakog intenziteta u trajanju od 21 dan, te da je pretrpjela strah jakog intenziteta u trajanju od 7 dana, strah srednjeg intenziteta u trajanju od 21 dan, a nakon toga i strah lakog intenziteta u trajanju od 60 dana; da je prvotuženi u vrijeme izvršenja navedenog krivičnog djela, kao maloljetna osoba bez roditeljskog staranja, bio pod starateljstvom drugotužene JU Centar za socijalni rad Jajce; da je rješenjem Općinskog suda u Zenici br. 43 0 Km 052690 11 Km od 24.10.2011. godine prvotuženom izrečena odgojna mjera pojačanog nadzora organa socijalne zaštite zbog krivičnog djela bludne radnje iz člana 208. stav 1 KZ F BiH; da je prvotuženi B.T. rođen .. godine kao vanbračno dijete B.T., da je s nepune 4,5 godine ostavljen od strane majke na ulici u Z., te da su posljednje mjesto boravka majka i dijete imali u Jajcu; da je B.T. boravio u JU „Dom-porodica“ u Zenici od 30.3.2001. godine, na osnovu rješenja JU Centar za socijalni rad Jajce; da je JU „Dom-porodica“ u Zenici otkazao smještaj B.T. zbog njegovog nedoličnog ponašanja i uz pratnju socijalne radnice ga dana 11.2.2011. godine vratio u Jajce u Centar za socijalni rad; da je rješenjem Centra za socijalni rad Jajce od 14.4.2010. godine, po zahtjevu JU „Dom-porodica“ iz Zenice određeno da se B.T., s boravištem u JU „Dom-porodica“ u Zenici, razvrstava u grupu djece s lakom mentalnom retardacijom (LMR), te mu je preporučen nastavak školovanja po posebnom programu; da je rješenjem JU Centar za socijalni rad Jajce od 28.9.2011. godine, donesenim po službenoj dužnosti u predmetu smještaja djeteta B.T. u drugu obitelj, mldb. B.T., priznato pravo na obiteljski smještaj kod M. da P.F. iz Zenice, te da je na osnovu tog rješenja zaključen pismeni ugovor o smještaju djeteta u drugu obitelj, uslovima smještaja, obavezama, načinu i iznosu plaćanja; da je dana 18.7.2012. godine W.G.F.F., brat M. da P.F. (oboje osnivači Prihvatnog centra „P“ u Zenici) predstavnicima JU Centar za socijalni rad Jajce predao mldb. T.; da je predaja mldb. T. drugotuženoj izvršena zbog raskida Ugovora o smještaju u drugu obitelj br. 33-35-238/11 od 26.9.2011. godine, te da je preuzimanje izvršeno u Jajcu, na osnovu prethodnog dogovora hraniteljice M.da P.F. i predstavnika JU Centar za socijalni rad Jajce; da je drugotužena, nakon što je trećetuženi doveo prvotuženog u Jajce u namjeri da ga preda u nadležnost drugotužene, kroz razgovor sa trećetuženim, odlučila da trećetuženi ponovo zbrine prvotuženog, odnosno da ga prihvati u Centar “Pomirenje”, i dâ mu radno zaduženje; da između trećetuženog i drugotužene nije zaključen ugovor o smještaju, i da trećetuženi nije bio staratelj prvotuženog.

Na osnovu navedenih činjenica, nižestepeni sudovi su zaključili da je prvotужiteljica dokazala da je pretrpjela štetu u vidu duševnih bolova zbog umanjena životne aktivnosti, fizičkih bolova i straha, i da su za tu štetu solidarno odgovorni prvotужeni i drugotужena.

Prema ocjeni nižestepeni sudova, odgovornost prvotужenog proizlazi iz izvršenja krivičnog djela, u smislu odredbe člana 154. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima (dalje: ZOO)², kojom je propisano da je onaj ko drugom prouzrokuje štetu dužan istu naknaditi ako ne dokaže da je šteta nastala bez njegove krivice, dok odgovornost drugotужene proizlazi iz odredbe člana 167. stav 1. ZOO, prema kojoj za štetu koju drugom prouzrokuje maloljetnik dok je pod nadzorom staratelja, škole ili druge ustanove, odgovara staratelj, škola, odnosno druga ustanova, osim ako dokažu da su nadzor vršili na način koji je obavezan, ili da bi šteta nastala i pri brižljivom vršenju nadzora. Ako za štetu odgovara i maloljetnik, odgovornost je solidarna (član 167. stav 2.)

Maloljetnik sa navršenih četrnaest godina odgovara prema opštim pravilima o odgovornosti za štetu (član 160. stav 3. ZOO).

Budući da je krivica prvotужenog utvrđena na osnovu pravosnažne presude krivičnog suda kojom je mldb. B.T. oglašen krivim, za koju je parnični sud vezan u smislu odredbe člana 12. stav 3. ZPP, te kako po ocjeni sudova drugotужena u ovom predmetu nije dokazala da bi šteta nastala i pri brižljivom vršenju nadzora, sudovi su primjenom odredbe člana 200. ZOO utvrđivali visinu pravične naknade za pretrpljene duševne bolove, nakon čega su zahtjev prvotужiteljice djelimično usvojili, i solidarno obavezali prvotужenog i drugotужenu da joj naknade pretrpljenu štetu u ukupnom iznosu od 15.000,00 KM.

Nižestepeni sudovi su utvrdili da ne postoji odgovornost trećetужenog W. G. F. F. za predmetni štetni događaj, iz razloga što isti nije bio staratelj tuženog B. T., niti je sa drugotужenom zaključio bilo kakav ugovor, odnosno preuzeo obaveze u odnosu na B.T., izuzev smještaja i ishrane. Zbog toga su sudovi, pozivajući se na odredbu člana 37. Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djetetom³, prema kojoj porodica u kojoj je dijete smješteno ne može preduzimati bez saglasnosti roditelja, usvojitelja ili organa starateljstva važnije mjere u pogledu ličnosti djeteta, tužbeni zahtjev u odnosu na trećetужenog u cijelosti odbili.

Kako tuženi nisu podnosili reviziju protiv drugostepene presude, nego samo tužitelji, predmet revizijskog postupka je dio prvostepene presude kojim su tužbeni zahtjevi odbijeni.

Revizije tužitelja A.Z., A.A. i mldb. A.B. nisu dopuštene.

---

² „Službeni list SFRJ“, broj: 29/78, 39/85 i 57/89, „Službeni list RBiH“, broj: 2/92 i 13/93 i „Službene novine Federacije BiH“, broj: 29/03 i 42/11

³ „Službene novine FBiH“, br. 36/99, 54/04, 39/06, 14/09, 7/14, 45/16 i 40/18

Naime, odredbom člana 237. stav 2. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP)⁴ propisano je da revizija nije dozvoljena ako vrijednost pobijanog dijela pravomoćne presude ne prelazi 30.000,00 KM a u privrednim sporovima 50.000,00 KM. Izuzetno, Vrhovni sud Federacije može dopustiti reviziju u svim predmetima ako ocijeni da bi odlučivanje po reviziji bilo od značaja za primjenu prava u drugim slučajevima (član 237. stav 3. ZPP).

Kako u konkretnom slučaju vrijednost pobijanog dijela pravomoćne presude za navedene tužitelje iznosi po 6.000,00 KM, proizlazi da propisani imovinski cenzus niti za jednog od njih nije ostvaren, zbog čega njihova revizija nije dozvoljena.

Ovaj sud nije, ni izuzetno, dopustio reviziju u ovom predmetu, primjenom člana 237. stav 3. i 4. ZPP, jer je ocijenio da u ovom slučaju ne postoje uslovi za dopuštanje (izuzetne) revizije.

Naime, revizijski sud u povodu revizije iz člana 237. stav 3. ZPP ispituje pobijanu presudu samo u dijelu u kojem se pobija revizijom i samo zbog pitanja koje je važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, zbog kojeg je revizija podnesena i koje je u njoj određeno naznačeno kao takvo, uz pozivanje na propise i druge izvore prava koji se na to pitanje odnose (član 241. stav 2. ZPP).

Odredbom člana 237. stav 5. ZPP propisano je da u reviziji iz stava 3. istog člana stranka treba određeno naznačiti pravno pitanje zbog kojeg ju je podnijela uz određeno navođenje propisa i drugih važećih izvora prava koji se na njega odnose, te izložiti razloge zbog kojih smatra da je ono važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni. Shodno tome, da bi revizijski sud mogao utvrđivati da li se radi o pravnom pitanju koje je važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, i s tim u vezi odlučiti o dopuštenosti revizije, potrebno je da revizija kumulativno ispunjava pretpostavke propisane u članu 237. stav 5. ZPP, odnosno izostanak bilo koje od tih pretpostavki čini reviziju nedopuštenom, i revizijski sud ne može ispitivati njenu osnovanost.

U konkretnom slučaju, revidenti se nisu pozvali na odredbu člana 237. stav 3. ZPP, niti su određeno naznačili pravno pitanje zbog kojeg je revizija podnesena i izložili razloge zbog kojih smatraju da je ono važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni (član 237. stav 5. ZPP), nego ukazuju na učinjene povrede odredaba parničnog postupka i pogrešnu primjenu materijalnog prava u konkretnom slučaju, što nije zakonom propisani razlog za dopuštanje izuzetne revizije.

Zbog toga, u ovom slučaju nisu ispunjeni ni zakonom propisani uslovi za ocjenu da je odlučivanje o reviziji tužitelja II-IV od značaja za primjenu prava u drugim slučajevima i dopuštanje izuzetne revizije, pa je ovaj sud iz tog razloga, a na osnovu odredbe člana 247. stav 1. i 4. ZPP, njihove revizije odbacio.

---

⁴ „Službene novine FBiH“, br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

Revizija prvotuziteljice je djelimično osnovana.

Nisu osnovani revizijski navodi prvotuziteljice kojima se ukazuje na povredu odredaba parničnog postupka.

Naime, drugostepeni sud je pravilno primijenio odredbu člana 231. ZPP, jer je u obrazloženju pobijane presude ocijenio sve žalbene navode koji su od odlučnog značaja, uključujući i one koji su se odnosili na primjenu člana 8. ZPP, a zaključak o neosnovanosti tih navoda je opravdao jasnim i valjanim razlozima. Shodno tome, pobijana presuda se može ispitati u revizijskom postupku, a njeni eventualni nedostaci i nejasnoće, koji nisu od uticaja na zakonitost i pravilnost donesene odluke, bit će se otklonjeni u daljem obrazloženju ove presude.

Revizija prvotuziteljice nije osnovana ni u dijelu kojim se pobija odluka o odbijanju tužbenog zahtjeva u odnosu na trećetuženog W.G.F.F..

Nižestepeni sudovi su pravilno primijenili odredbu člana 167. ZOO, prema kojoj za štetu počinjenu od strane maloljetnika za vrijeme dok je isti pod starateljstvom, odgovara staratelj po načelu pretpostavljene krivnje, u vezi sa članom 162. Porodičnog zakona (dalje: PZ)⁵ kojim je propisano da poslove starateljstva vrši organ starateljstva određen u stavu 1 i 2 člana 5. tog zakona, putem imenovanog staratelja ili neposredno preko stručne osobe (član 163. PZ) i članom 164. stav 1. PZ, kojom je regulisano da organ starateljstva preduzima potrebne mjere da se na najbolji način ostvari svrha starateljstva. To znači da za štetu koju je svojom radnjom prvotuziteljici uzrokovao prvotuženi u vrijeme kada je bio maloljetna osoba bez roditeljskog staranja, odgovara organ starateljstva, koji se te odgovornosti može osloboditi samo ako dokaže da je nadzor nad prvotuženim vršio na način koji je obavezan, ili da bi šteta nastala i pri brižljivom vršenju nadzora.

U konkretnom slučaju, međutim, sudovi nisu utvrdili da je drugotužena pravilno vršila nadzor nad prvotuženim, odnosno da bi predmetna šteta nastala i pri brižljivom vršenju nadzora.

Naime, iz utvrđenog činjeničnog stanja proizlazi da je mladb. T. od najranije životne dobi bio izložen uticaju nepovoljnog socijalnog okruženja, materijalnoj bijedi i zlostavljanju od strane majke, koja ga je dana 30.3.2001. godine ostavila na ulici u Zenici, nakon čega je smješten u JU „Dom-porodica“. T. je stavljen pod starateljstvo i za staratelja mu je imenovana službena osoba Centra za socijalni rad Jajce, a njegovo odrastanje u Domu je bilo praćeno problemima na planu socijalizacije i grubostima prema nastavnom osoblju i djeci, te mu je zbog neprimjerenog ponašanja uskraćen boravak u Domu, i vraćen je u Jajce na dalju nadležnost Centra za socijalni rad, koji ga je nakon toga smještao u hraniteljske porodice. Iz Socijalne anamneze za B. T. od 5.3.2014. godine proizilazi da je učinjeno mnogo toga dobrog kako bi se T. pomoglo, ali da je to očito bilo nedovoljno, i da je posljedica toga njegovo društveno neprihvatljivo ponašanje obilježeno krivičnim djelima. Utvrđeno je i da je T. pravio ispade opasne po njegov život i ugrožavao živote službenih osoba, te da se i pored uložениh mjera nije

---

⁵ “Službene novine Federacije BiH” broj 35/05 i 31/14

uspjelo u resocijalizaciji, jer je njegovo ponašanje ostalo problematično, uz određeni vremenski period smirivanja. Osim toga, iz psihološke procjene B.T., koja je urađena u 2012. godini, proizlazi da zbog izražene sklonosti da u svojim agresivnim ispadima čini materijalnu štetu i bez imalo empatije ugrožava sigurnost druge djece, ustanova otvorenog tipa JU „Dom-porodica“ Zenica nije više pogodna za B.T., te da bi za njegovo zbrinjavanje pogodnija bila ustanova zatvorenog tipa u kojoj bi se T. moglo pružiti i psihijatrijsko liječenje.

Shodno navedenom, a imajući u vidu da drugotuženi, i pored navedenih saznanja, nije smjestio prvotuženog u odgovarajuću ustanovu, nego u prihvatni centar trećetuženog, pravilan je zaključak nižestepenih sudova da to nije bila odgovarajuća mjera iz člana 164. stav 1. i 2. PZ, kojim je propisana obaveza organa starateljstva da u pripremanju, donošenju i provođenju svojih rješenja, odnosno pojedinih mjera koristi sve oblike socijalne zaštite, metode socijalnog i drugog stručnog rada, kao i usluge socijalnih, zdravstvenih, obrazovno-odgojnih i drugih organizacija i ustanova. Zbog toga je pravilna i ocjena nižestepenih sudova da nema odgovornosti trećetuženog za štetu koju je uzrokovao prvotuženi, koji je bio pod zakonskim nadzorom drugotužene. Naime, trećetuženi je svoju usmeno preuzetu obavezu prema T. ispunjavao osiguranjem odgovarajućeg smještaja, ishrane i drugih uslova u vezi očuvanja zdravlja, odgoja i obrazovanja, ali mu on nije mogao, niti je bio dužan pružiti stručnu pomoć i liječenje koji su mu očigledno bili potrebni, jer nije bio ovlašten da bez saglasnosti drugotužene preduzima važnije mjere u pogledu njegove ličnosti. (član 37. Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djetetom).

Pored toga, iz utvrđenja nižestepenih sudova ne proizlazi da je trećetuženi bilo kojom svojom radnjom doprinio pogoršanju stanja prvotuženog, jer je i sama drugotužena smatrala da je smještaj kod trećetuženog bio dobro rješenje. Zbog toga, u ovom slučaju ne postoji ni zakonski, ni ugovorni, niti bilo koji osnov za odgovornost trećetuženog za štetu koju je prvotuženi uzrokovao prvotužiteljici učinjenim krivičnim djelom, pa je odluka nižestepenih sudova kojom je tužbeni zahtjev u odnosu na trećetuženog u cijelosti odbijen, zasnovana na pravilnoj primjeni materijalnog prava.

Međutim, revizija je osnovana u dijelu kojim se osporava visina dosuđene pravične naknade.

Shodno odredbi člana 200. stav 2. ZOO, sud prilikom odlučivanja o zahtjevu za naknadu nematerijalne štete, kao i o visini naknade, prije svega vodi računa o značaju povrijeđenog dobra i cilju kome služi ta naknada, a zatim i o tome da se njome ne pogoduje težnjama koje nisu spojive sa njenom prirodom i društvenom svrhom.

Prema zajedničkom zaključku sudskih vještaka medicinske struke, koji su prihvatili nižestepeni sudovi, kod mladb. tužiteljice A.L. zbog pojave trajnih duševnih smetnji koje su posljedica štetnog događaja, postoji umanjeње životne aktivnosti od 20%. Osim toga, tužiteljica je trpjela fizički bol jakog intenziteta u trajanju od 7 dana, zatim bol srednjeg intenziteta u trajanju od 7 dana, i nakon toga bol lakog intenziteta u trajanju od 21 dan, te strah jakog intenziteta u trajanju od 7 dana, strah srednjeg intenziteta u trajanju od 21 dan, i strah lakog intenziteta u trajanju od 60 dana.

Cijeneci okolnost da se radi o osobi rođenoj 2003. godine, čija je životna aktivnost umanjena za 20%, te imajući u vidu intenzitet i dužinu trajanja fizičkih bolova i straha, nižestepeni sudovi su, rukovodeći se dosadašnjom praksom u primjeni člana 200. stav 2. ZOO, tužiteljici mladb. L. utvrdili pravičnu naknadu za pretrpljene duševne bolove zbog umanjnja životne aktivnosti u iznosu od 10.000,00 KM, za pretrpljene bolove u iznosu od 2.000,00 KM, i za strah 3.000,00 KM, odnosno ukupno 15.000,00 KM. Drugostepeni sud je prihvatio ocjenu prvostepenog suda da dosuđeni iznos predstavlja pravičnu naknadu za pretrpljenu nematerijalnu štetu, čija visina ne odstupa od sudske prakse u sličnim slučajevima, jer je u srazmjeri sa stepenom umanjnja životne aktivnosti i sa intenzitetom i trajanjem fizičkih bolova i straha koje je tužiteljica pretrpjela, odnosno u skladu je sa članom 200. stav 1. i 2. ZOO i Orijentacionim kriterijima i iznosima za utvrđivanje visine pravične novčane naknade nematerijalne štete (dalje: Orijentacioni kriteriji), prihvaćenim na Sjednici Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda FBiH, održanoj dana 27.1.2016. godine.

Međutim, iz obrazloženja pobijane odluke se ne vidi da je drugostepeni sud prilikom primjene Orijentacionih kriterija (koji ne predstavljaju matematičku formulu za uvrđivanje i izračunavanje pravične novčane naknade, nego služe za ujednačavanje sudske prakse) ocijenio sve okolnosti konkretnog slučaja, jer trajanje i jačina fizičkih i duševnih bolova i straha nisu jedine okolnosti koje sud ima na umu pri određivanju iznosa pravične novčane naknade za pretrpljenu nematerijalnu štetu.

Osnovano tužiteljica u reviziji navodi da je drugostepeni sud, koji je prilikom odlučivanja imao u vidu samo utvrđeni stepen umanjnja životne aktivnosti i trajanje i intenzitet fizičkih bolova i straha, propustio cijeniti i značaj povrijeđenog dobra u konkretnom slučaju, te cilj kome služi pravična naknada za pretrpljenu štetu.

Naime, značaj povrijeđenog dobra je u ovom slučaju ogroman, jer se ne radi samo o teškim tjelesnim povredama desetogodišnje djevojčice, nego i o činjenici da su joj te povrede nanesene upotrebom nasilja, odnosno nasilnim spolnim odnosom, u malom zatvorenom prostoru, u situaciji u kojoj se nije mogla ni odbraniti, niti joj je neko drugi mogao pomoći. Zbog toga, prilikom utvrđivanja visine pravične naknade koja obuhvata naknadu za sva ograničenja u životnim aktivnostima oštećene djevojčice, nije dovoljno cijeniti samo utvrđeni procenat umanjnja životne aktivnosti i trajanje fizičkih bolova i straha. Mnogo veći značaj u ovom slučaju imaju posljedice koje su način izvršenja krivičnog djela kojim je šteta pričinjena (nasilje) i vrsta djela (krivično djelo protiv spolne slobode i morala) ostavile na psihičko stanje oštećene, njen osjećaj gubitka vrijednosti, obilježenosti, i straha od budućnosti. Iako se pravičnost u ovom slučaju teško može izraziti u novcu, sud ipak treba imati u vidu da je cilj kojem naknada služi i moralna satisfakcija, koja se može postići i priznavanjem veće vrijednosti težini i ozbiljnosti štete koju je maloljetna tužiteljica pretrpjela kao žrtva spolnog nasilja u sredini u kojoj živi, u odnosu, na primjer, na štetu koju neka osoba pretrpi u saobraćajnoj nezgodi uzrokovanoj nehatom učesnika u saobraćaju.

Ako se pri tome ima u vidu i činjenica da je osoba koja je štetu uzrokovala bila pod nadzorom stručnih osoba, i da zbog razloga koji mogu biti shvaćeni ali ne i prihvaćeni, ta šteta nije spriječena, a mogla je biti da je prvotuženi u skladu sa procjenom stručnjaka bio na vrijeme smješten u odgovarajuću ustanovu i stavljen pod

nadzor ljekara, proizlazi da naknada koja je prvotuziteljici određena nije dovoljno pravična, jer se iz iste ne vidi da je sud imao u vidu i posebne okolnosti predmetnog slučaja.

Imajući u vidu sve navedeno, ovaj sud je primjenom odredbe člana 200. ZOO utvrdio da će pravičnu naknadu nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog umanjenja životne aktivnosti predstavljati iznos od 17.000,00 KM, pa je na osnovu odredbe člana 250. stav 1. ZPP reviziju u tom dijelu usvojio i nižestepene presude preinačio tako što je tužiteljici dosudio taj iznos.

U preostalom dijelu odluke o visini pravične naknade je ovaj sud prihvatio ocjene nižestepenih sudova kao pravilne, jer su utemeljene na pravilnoj primjeni materijalnog prava, pa je reviziju u tom dijelu, primjenom odredbe člana 248. ZPP odbio kao neosnovanu.

Odluka o troškovima postupka je preinačena na osnovu odredbe člana 397. stav 2. ZPP, u vezi sa članom 386. stav 2. i 387. ZPP, i istom su prvotuziteljici dosuđeni troškovi srazmjerno njenom uspjehu u ovom sporu od 39%, u iznosu 2.406,96 KM.

Predsjednica vijeća
Amra Hadžimustafić,s.r.